

járat helyett az északi fal középső részén alakítottak ki újat, ennek három lépcsőfoka került elő a feltárás során. A pince boltozata 150–160 cm-el az udvar egykori járósíntje fölött fejeződött be, ezért volt lehetséges az új bejárat kialakítása az É-i fal közepén, a dongaboltozat legmagasabb pontja alatt. Az új bejárat a K-i szárny kapubejárójából nyílt.

GERE LÁSZLÓ

316. Pinkamindszent, 8708. sz. út

(Vas megye) B, LT, Rő, A?, Á?, Kk

2004. március 5-én Ilon Gábor terepbejárást végzett a 8708. sz. út 7+000–10+460 km-szelvényének nyomvonalán. Az ott tapasztaltak alapján június 14. és július 14. között hat szelvényben összesen 1 649 m² területet tártunk fel. Ezzel párhuzamosan végigjártuk a teljes nyomvonalszakaszt, ellenőrizve a máshol már megkezdett utépítést.

Az utépítéssel érintett nyomvonalszakasz közvetlen szomszédságában, az egykori Körmen-d-Güssing vasút, Pinkamindszent főutcájának meghosszabbítása, valamint a Sároslaki-patak medre által határolt területen, a környezetéhez képest kb. 3 m-rel kiemelkedő platón nagy kiterjedésű, több korszakot is érintő település helyezkedik el. A változó klimatikus viszonyok és a mindenkori talajvízszint függvényében, az egyes szárazabb periódusokban e település a Pinka árterére is kiterjedt. A régészeti vizsgálat során feltártuk és dokumentáltuk az időszakos települések nyomait, a terület környezetének és változásának rekonstrukciójához szükséges adatokat. A szárazabb időszakokra a löszös-homokos rétegek, míg az áradásos periódusokra az iszap és a medersóder üledékes rétegei és a görgetett leletek sokasága utaltak.

Az őskori időszakos megtelepedésre *késő bronzkori* valamint *késő vaskori* (La Tène) szórványos leletek utaltak. E fenti két időszakos településjelenségeit azonban a későbbi áradások nyilvánvalóan megsemmisítették.

Ezt követően a *római korban* számolhatunk jelentős megtelepedéssel. A település minden bizonnyal egy római villagazdaság lehetett, melynek központja a kutatott nyomvonalszakasztól É-ra elhelyezkedő platón feküdt. A megtalált nagyszámú lelet a Kr. u. 2–3. századra keltezhető. A pénzérmék és a díszkerámia, a kő és falazótégla valamint habarcsnyomok hiányából megállapíthattuk, hogy a feltárt terület a villagazdaság gazdasági szárnyához tartozott. A mindenhol jelentkező faszén és a nagy számban előkerült római tetőcserepek faszerkezetű épületek meglétére utalnak, a tárgyi emlékek között a tárolóedények töredékeinek dominanciája pedig a gazdasági funkciót igazolja.

A római kort követően néhány *avar*, vagy *Árpád-kori* lelet, illetve 15–16. századi cserép utalt a későbbi időszakok szórványos megtelepedésére.

Kutatásunk legjelentősebb eredményét az új Sároslaki-patak hídjá alatt, már a terepbejárást során megfigyelt faszerkezetű hidak maradványainak feltárása jelentette. A 18. század végi térképeken is rögzített út és

híd maradványai a most átépítendő híd alatt, a néhány évtizeddel ezelőtt készült beton hídpillérek között, a mai patakmederben jelentkeztek. A maradványok feltárását a meder homokzsákokkal történő elkerítése, és a tűzoltóság folyamatos szivattyúzása tette lehetővé. A feltárt famaradványok eltérő anyaga és konstrukciója alapján legalább két időszak hídszerkezetét sikerült elkülönítenünk. Minden bizonnyal a négyszögletes átmetszetre bárdolt tölgygerendákból álló, egysoros cölöpsort tekinthetjük korábbinak, míg a sodorirányra merőleges, hármas kötegekben álló (vörös?) fenyőcölöpök egy későbbi időszakot képviselnek. Mindkét konstrukció cölöpjeinek következetes ÉNy–DK tájolása eltér a mai, szinte pontosan É–D iránytól. Okát nem ismerjük, természetes mederváltozás és mederkorrekció egyaránt lehetett.

A hidak építési periódusainak meghatározására dendrokronológiai mintavételt végeztünk. Az ásatással párhuzamosan folyamatosan ellenőriztük a Pinka új híd alapozási munkáit és a már megkezdett utépítés földmunkáit. Ennek során régészeti jelenséget nem találtunk.

SOSZTARITS OTTÓ

317. Polány határa

(Somogy megye) Ó, Kk

2004. szeptember 18-án helyszíni szemlét végeztem a község határában. A településtől DK-re, a Mernyeszentmiklósra vezető úton lévő hídtól délre, a Deseda-patak ágát kiszélesítve szándékoznak létesíteni halastavat (1. sz. objektum). A halastó alsó déli végének vonalánál egy kisebb terület a dűlőút mellett szántott. Ezt bejártam, sem lelet, sem régészeti jelenség nem figyelhető meg. (Szőlők alja). A következő területen (Polányi-dűlőn) kukorica található, a sorok között haladva a domb teteje felé közeledve, annak déli felén őskori cserepeket gyűjtöttem.

A víztározó (2. sz. objektum) a hídtól É-ra kb. 150 m-re fog kezdődni. A Deseda vonala fákkal, bokrokkal, náddal kb. 100 m szélességben borított. Megfigyelésre alkalmas terület a Malomsűrű-alja-dűlő, azaz a Deseda és a szentmiklósi erdő közti háromszög formájú terület. Az erdő beszögelléséig egy kis terület szántott, alaposan bejártam, de leletet nem találtam. É felé haladva egy nagyobb domb található, kukoricával. A magasfevültségű vezeték leágazása előtt, a domb DNy-i oldalán a Deseda felé, a kukoricásban késő középkori kerámia, csontok és pattinték gyűjthető, lelőhelyet jeleznek a leletek. A Deseda elágazásától visszafelé a dűlőút és a Deseda közötti kukoricásban kevés középkori kerámia és csont volt gyűjthető.

BÁRDOS EDITH

318. Pomáz, Holdvilág-árok

(MRT 13/1 k. 23/17 lh.)

(Pest megye) Rő, Kk

2004 nyarán egy hónapig tartó hitelesítő ásatást folytattunk Pomáz külterületén, a Holdvilág-árok néven